

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudkyní Mgr. Lenkou Oulíkovou ve věci

žalobkyně: **S. M.**,
bytem X,
zastoupená opatrovníkem A. N.,
bytem X,

proti
žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**,
sídlem Křížová 1292/25, 225 08 Praha 5,

o žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 3. 9. 2021, č. j. X,

takto:

- I. Rozhodnutí žalované ze dne 3. 9. 2021, č. j. X, se ruší a věc se vrací žalované k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

Odůvodnění:

1. Žalobkyně se žalobou podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002, soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalované (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byly zamítnuty její námitky a potvrzeno předchozí rozhodnutí žalované ze dne 25. 5. 2021, č. j. X (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaná podle § 56 odst. 1 písm. e) a § 41 odst. 3 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších

předpisů (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“), od 20. 6. 2021 snížila žalobkyni invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně, neboť dle závěrů posudku posudkové lékařky Okresní správy sociálního zabezpečení Mělník (dále jen „OSSZ“) ze dne 14. 4. 2021 činil pokles pracovní schopnosti žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu toliko 45 %.

2. Žalobkyně namítá nesprávné a nedostatečné posouzení svého zdravotního stavu. K tomu její opatrovník předložil psychologické vyšetření ze dne 9. 9. 2021 a lékařskou zprávu z psychiatrie. Opatrovník žalobkyně poukazuje na to, že žalobkyně je umístěna v chráněném bydlení CENTRA 83 v Mladé Boleslavi, neboť ze zdravotních důvodů nemůže být v domácím prostředí.
3. Žalovaná ve vyjádření k žalobě uvádí, že podkladem napadeného rozhodnutí byl posudek o invaliditě ze dne 31. 8. 2021 vypracovaný v řízení o námitkách, který dle jejího názoru splňoval požadavky úplnosti, celistvosti a přesvědčivosti. S ohledem na žalobní námitky navrhla provést důkaz posudkem posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“) ve smyslu § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon č. 582/1991 Sb.“). S ohledem na závěry posudku ponechala rozhodnutí na úvaze soudu.
4. Krajský soud v Praze na základě včas podané a přípustné žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu napadených výroků a uplatněných žalobních bodů (§ 75 odst. 2 s. ř. s.), jimiž je vázán, vycházejí ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s. ř. s.).
5. Ze správního spisu plyne, že žalobkyni byl rozhodnutím žalované ze dne 26. 6. 2018 přiznán invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně ode dne 10. 3. 2018. Rozhodnutím ze dne 23. 10. 2018 žalovaná k námitkám žalobkyně změnila své rozhodnutí ze dne 26. 6. 2018 tak, že se žalobkyni přiznává invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně, neboť podle posudku posudkové lékařky žalované ze dne 5. 9. 2018 poklesla její pracovní schopnost z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu o 50 %. Posudková lékařka žalované dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně je lehká mentální retardace s poruchami chování dle kapitoly V (duševní poruchy a poruchy chování) položky 8 (mentální retardace) písm. b (mentální postižení lehkého stupně) přílohy k vyhlášce č. 359/2009 Sb., kterou se stanoví procentní míry poklesu pracovní schopnosti a náležitosti posudku o invaliditě a upravuje posuzování pracovní schopnosti pro účely invalidity (vyhláška o posuzování invalidity). Vzhledem k emoční nestabilitě a poruchám chování stanovila míru poklesu pracovní schopnosti na horní hranici 45 % a dle § 3 odst. 1 vyhlášky o posuzování invalidity ji dále navýšila na 50 %. Dle posudkové lékařky nešlo o invaliditu třetího stupně dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť žalobkyně byla schopna soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění (učila se kuchařkou v I. ročníku Integrované střední školy Františka Melichara v Brandýse nad Labem od září 2017, a byla tak účastna důchodového pojištění). Za dobu pojištění žalovaná považovala dobu studia dle § 40 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Dne 14. 4. 2021 byl zdravotní stav žalobkyně posouzen posudkovou lékařkou OSSZ, která dospěla k závěru, že pracovní schopnost žalobkyně poklesla o 45 %. Rozhodující příčinou nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně určila zdravotní postižení uvedené v položce 8b kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Na základě tohoto posudku byl žalobkyni prvostupňovým rozhodnutím snížen invalidní důchod pro invaliditu druhého stupně na invalidní důchod pro invaliditu prvního stupně. Žalobkyně podala proti

prvostupňovému rozhodnutí námitky. V námitkovém řízení byl její zdravotní stav posouzen posudkovou lékařkou žalované, která v posudku ze dne 31. 8. 2021 dospěla k závěru, že rozhodující příčinou dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu žalobkyně s nejvýznamnějším dopadem na pokles pracovní schopnosti je mentální retardace podle položky 8b kapitoly V přílohy k vyhlášce o posuzování invalidity. Míru poklesu pracovní schopnosti stanovila ve výši 40 %. Žalovaná na podkladě tohoto posudku napadeným rozhodnutím zamítla námitky žalobkyně a potvrdila prvostupňové rozhodnutí.

6. Podle § 39 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění je pojištěnec invalidní, jestliže z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu nastal pokles jeho pracovní schopnosti nejméně o 35 %. Podle § 39 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, jestliže pracovní schopnost pojištěnce poklesla a) nejméně o 35 %, avšak nejvíce o 49 %, jedná se o invaliditu prvního stupně, b) nejméně o 50 %, avšak nejvíce o 69 %, jedná se o invaliditu druhého stupně, c) nejméně o 70 %, jedná se o invaliditu třetího stupně.
7. Podle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně má nárok též osoba, která dosáhla aspoň 18 let věku, má trvalý pobyt na území České republiky a je invalidní pro invaliditu třetího stupně, jestliže tato invalidita vznikla před dosažením 18 let věku a tato osoba nebyla účastna pojištění po potřebnou dobu (§ 40). Za invaliditu třetího stupně se pro účely věty první považuje též takové omezení tělesných, smyslových nebo duševních schopností, které má za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Při posuzování invalidity pro účely nároku na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle věty první se neprovádí srovnání se stavem, který byl u osoby uvedené ve větě první před vznikem dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu (§ 39 odst. 3 věta druhá).
8. Námitky uplatněné žalobkyní spočívaly zejména ve zpochybnění závěrů lékařů posudkové služby. Nárok na invalidní důchod je podmíněn zdravotním stavem pojištěnce a rozhodnutí je závislé na odborném lékařském posouzení. Posouzení míry poklesu pracovní schopnosti je otázkou odbornou, soud si tedy o ní nemůže učinit úsudek sám a zdravotní stav samostatně nepřezkoumává. Podle § 4 odst. 2 organizačního zákona zdravotní stav a pracovní schopnost občanů pro účely přezkumného řízení soudního ve věcech důchodového pojištění posuzují posudkové komise jako orgány Ministerstva práce a sociálních věcí. Tento posudek soud hodnotí podle zásad upravených v § 77 odst. 2 s. ř. s. Posudek, který splňuje požadavek úplnosti a přesvědčivosti bývá zpravidla rozhodujícím důkazem pro posouzení zákonnosti přezkoumávaného rozhodnutí. Požadavek úplnosti a přesvědčivosti posudku spočívá v tom, že se posudková komise musí vypořádat se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především s těmi, které posuzovaný namítá, a musí své posudkové závěry náležitě odůvodnit (srov. např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 9. 2003, č. j. 4 Ads 13/2003 – 54, č. 511/2005 Sb. NSS, a ze dne 15. 5. 2013, č. j. 6 Ads 11/2013 – 20).
9. Soud při posouzení věci vyšel z posudku posudkové komise MPSV v Praze (dále jen „posudková komise“) ze dne 27. 4. 2022, který si vyžádal za účelem posouzení zdravotního stavu žalobkyně. Posudková komise vycházela kromě spisové dokumentace z dokumentace ošetřující lékařky žalobkyně MUDr. L. L., dokumentace stávající praktické lékařky žalobkyně MUDr. M. B., u níž je žalobkyně registrována od podzimu 2021, a dokumentace z psychiatrie (CLINTERAP Mělník), které si vyžádala, a z vlastního orientačního vyšetření žalobkyně při jednání komise odbornou lékařkou z oboru psychiatrie MUDr. P. S. Z něj mimo jiné vyplývá, že žalobkyně nemá triviální znalosti

prakticky žádné, do deseti počítá s pomocí prstů s chybami, nebyla schopna udat přesnou adresu. Posudková komise konstatovala, že zdravotní postižení žalobkyně se vyvíjí od narození. Žalobkyně měla při narození omotanou pupeční šňůru kolem krku, silnou poporodní žloutenku, již v raném dětství u ní byla zjištěna těžká vývojová dysfázie, do pěti let nemluvila a měla zpomalený i motorický vývoj. Genetickým vyšetřením byla prokázána chromozomální vada, syndrom fragilního chromozomu X. Od 16 let je žalobkyně v soustavné péči psychiatra, v úvodu pro brachiální napadení při minimálním podnětu. Pro závažné poruchy chování při lehké mentální retardaci byla opakovaně hospitalizována na psychiatrii. Od 9. 6. 2018 do 17. 2. 2019 byla hospitalizována v Psychiatrické nemocnici Kosmonosy pro poruchy chování (heteroagresivitu). Rozsudkem Okresního soudu v Mělníku byla na základě znaleckého posudku z oboru psychiatrie ze dne 7. 6. 2018 pro duševní poruchu omezena ve svéprávnosti nad rámec právních jednání v běžných záležitostech každodenního života. Z psychiatrické nemocnice žalobkyně po osmiměsíční hospitalizaci natrvalo nastoupila do Domova pro osoby se zdravotním postižením CENTRA 83, poskytovatele sociálních služeb, kde je ubytována v chráněném bydlení (všichni ostatní klienti zde pobírají invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně). V chráněném bydlení musel být odstraněn vaříč. Žalobkyně nedokončila ani první ročník oboru kuchařka na integrované střední škole, neboť nevládala učivo, nadto došlo ke zhoršení poruch chování s nezvládnutelnými záchvaty vzteku při minimálním podnětu. Žalobkyně nyní dochází dvakrát týdně na tříhodinové směny na chráněné místo do kavárny Nezávislý život v Mladé Boleslavi, při zaměstnání vyžaduje značnou podporu nejen vzhledem k mentálnímu deficitu a horšímu porozumění zadaných úkolů a sníženému pracovnímu výkonu, ale též pro psychickou labilitu (je snadno rozrušitelná, vyžaduje neustálou motivaci, povzbuzování a pochvaly, jinak dochází k raptům vedoucím k brachiálnímu násilí). Posudková komise poukázala na to, že lékaři z oboru psychiatrie a neurologie se shodují, že žalobkyně není schopna trvalého pracovního zařazení a její běžné životní činnosti je nutné mít pod dohledem druhé osoby. Upozornila, že žalobkyně je uznána závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II [pozn. soudu – podle posudku posudkové komise ze dne 11. 12. 2018 žalobkyně z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět životních potřeb (orientaci, komunikaci, péči o zdraví, osobní aktivity a péči o domácnost), předtím byla dle posudku OSSZ ze dne 20. 5. 2015 žalobkyně jako osoba do 18 let věku považována za závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni III (těžká závislost), neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžadovala každodenní mimořádnou péči jiné fyzické osoby a nebyla schopna zvládat šest základních životních potřeb (orientaci, komunikaci, stravování, tělesnou hygienu, péči o zdraví a osobní aktivity)]. Od devíti let je žalobkyně v péči protizáchvatové poradny pro epilepsii typu grand mal, poslední paroxysmus byl v 16 letech. Onemocnění interního charakteru (stav po cholecystektomii pro žlučové kameny v roce 2016, alergologem potvrzená polysenzibilizace s projevy atopického ekzému a bronchiálního astmatu) aktuálně nemají dle posudkové komise dopad na pracovní způsobilost. Posudková komise se na základě popsanych zpráv z psychiatrických vyšetření, zprávy neuroložky, vyjádření sociální pracovnice Domova pro osoby se zdravotním postižením CENTRA 83 a vlastního přezkoušení žalobkyně odbornou psychiatrickou neztotožnila s předchozími posouzeními zdravotního stavu posudkovými lékaři OSSZ a žalované. Podle posudkové komise je třeba posoudit zdravotní stav žalobkyně na podkladě kombinovaného psychiatrického postižení trvajícího od puberty, kdy u mentálně retardované žalobkyně došlo ke zhoršení poruch chování, jež

často ústily až v heteroagresivitu, jednoznačně jako invaliditu třetího stupně s omezením duševních schopností, které mělo za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění. Posudková komise uzavřela, že k datu vydání napadeného rozhodnutí byla žalobkyně invalidní pro invaliditu třetího stupně podle § 39 odst. 1 a § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění. Ke vzniku invalidity došlo před 18 rokem věku a kontrolní prohlídka je bezpředmětná, doba platnosti posudku byla stanovena trvale.

10. Výše uvedené závěry komise soud považuje za dostatečně odůvodněné a přesvědčivé. Komise posoudila zdravotní stav žalobkyně komplexně na základě úplné zdravotnické dokumentace a její zdravotní stav přeshetřila též odbornou lékařkou při svém jednání. Měla k dispozici rovněž psychologické vyšetření ze dne 9. 9. 2021, na které poukázala žalobkyně v žalobě, podle něhož je osobnost žalobkyně simplexní, nezralá, s anomálním disharmonickým vývojem, její intelektová kapacita je v pásmu lehké mentální retardace a žalobkyně není dle psycholožky schopna systematického pracovního zařazení. Posudková komise popsala vývoj zdravotního stavu žalobkyně, vzala v úvahu, že duševní postižení se vyvíjí již od narození, a zdravotní stav hodnotila s přihlédnutím ke všem obtížím. Odůvodnila závěr, že u žalobkyně se jedná o dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav, jehož rozhodující příčinou je kombinované psychiatrické postižení, kdy u mentálně retardované žalobkyně od puberty došlo ke zhoršení poruch chování, jež ústí až v brachiální agresivitu, pro které byla žalobkyně opakovaně hospitalizována a následně byla po několikaměsíční hospitalizaci umístěna do domova pro osoby se zdravotním postižením. Omezení duševních schopností žalobkyně mělo za následek neschopnost soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění (žalobkyně nebyla schopna absolvovat ani první ročník na integrované střední škole pro nezvládání učiva a poruchy chování se záchvaty vzteku při minimálním podnětu). Závěry posudkové komise logicky korespondují s popsány zjištěními. Účastníci řízení nevznesli proti posudku posudkové komise žádné námitky a jeho závěry nikterak nezpochybnili. Posudek posudkové komise podle soudu splňuje požadavky úplnosti a přesvědčivosti, a proto se s jeho závěry ztotožnil. Byť tedy žalobkyně formálně nastoupila na střední školu, fakticky se v daném případě nejednalo o soustavnou přípravu na budoucí povolání studiem na střední škole, neboť žalobkyně nebyla s ohledem na své zdravotní postižení soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění schopna. Toliko formální doba studia na střední škole, která se jinak považuje za dobu pojištění dle § 40 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění, tak nemůže v posuzovaném případě vyloučit nárok na invalidní důchod pro invaliditu z mládí dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění.
11. Ze závěrů posudkové komise vyplývá, že zdravotní stav žalobkyně odpovídal invaliditě třetího stupně dle § 42 odst. 1 zákona o důchodovém pojištění, neboť žalobkyně nebyla schopna soustavné přípravy k pracovnímu uplatnění, přičemž tento stav vznikl před 18. rokem věku. Žalobou napadené rozhodnutí se proto opírá o nesprávně zjištěný skutkový stav, že zdravotní stav žalobkyně odpovídal pouze invaliditě I. stupně, a je tedy nezákonné.
12. S ohledem na výše uvedené soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.). V dalším řízení je žalovaná vázána právním názorem soudu (§ 78 odst. 5 s. ř. s.) a je povinna mezi podklady svého rozhodnutí zařadit i posudek posudkové komise (§ 78 odst. 6 s. ř. s.).
13. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměla úspěch. Žalobkyně, která byla ve věci

úspěšná, se práva na náhradu nákladů řízení vzdala. Soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 25. července 2022

Mgr. Lenka Oulíková, v. r.
soudkyně